

RODZAJE I GATUNKI Z RODZINY OSTROJOWATYCH (*GESNERIACEAE*) W KOLEKCJI OGRODU BOTANICZNEGO PAN W POWSINIE

The genera and species of *Gesneria* family (*Gesneriaceae*) in the collection
of the Botanical Garden of the Polish Academy of Sciences in Powsin

Wiesław GAWRYŚ

Ogród Botaniczny Polskiej Akademii Nauk, ul. Prawdziwka 2, 02-973 Warszawa-Powsin

Przedstawiciele rodziny *Gesneriaceae* możemy spotkać na niemal wszystkich kontynentach. Najwięcej jej rodzajów występuje jednak w tropikalnej części Azji, Ameryce Południowej i w Afryce. Dość dużo gatunków występuje także w Australii i Nowej Zelandii. Natomiast zaledwie kilku jej przedstawicieli można spotkać w Europie i Ameryce Północnej.

Rodzina ta należy do rzędu *Tubiflorae* podrzędu *Solamineae* i podzielona jest na 3 podrodziny. Pierwsza *Gesnerioideae* podzielona jest na 5 plemion: *Gloxinieae*, *Episcieae*, *Beslerieae*, *Napeantheae*, *Gesnerieae*. Zawiera ona ogółem 54 rodzaje i około 1300 gatunków. Przedstawiciele tej podrodziny występują tylko i wyłącznie w Ameryce Południowej i Środkowej.

Druga podrodzina *Coronantheroideae* jest stosunkowo nieliczną podrodziną zawierającą 9 rodzajów i 20 gatunków. Występują one w południowej części Chile, Australii i wyspach południowego Pacyfiku. Wszystkie sklasyfikowane są do jednego plemienia *Coronanthereae*.

Trzecia najliczniejsza podrodzina *Cyrtandroideae* zawiera łącznie 63 rodzaje i około 1550 gatunków. Podzielona jest ona na 4 plemiona: *Cyrtandreae*, *Trichosporeae*, *Klugieae* i *Didymocarpeae*. Gatunki z tej podrodziny występują na wszystkich kontynentach w strefie tropikalnej i subtropikalnej (Wiehler 1973).

Łącznie w rodzinie tej opisano 126 rodzajów i 2880 gatunków. Oprócz tego w uprawie znajdu-

je się ponad tysiąc odmian ogrodniczych, takich rodzajów jak: *Saintpaulia*, *Streptocarpus*, *Aeschynanthus*, *Columnea*, *Episcia*, *Hypocyrtia* i wiele innych.

Olbrzymia większość gatunków należących do tej rodziny to gatunki tropikalne i subtropikalne. Nie może więc dziwić olbrzymia liczba gatunków epifitycznych występujących w tej rodzinie. Stanowią one ponad 20% zasobów całej rodziny, co daje jej drugie miejsce wśród roślin dwuliściennych, a piąte w ogóle.

Gromadzenie w kolekcji roślin szklarniowych roślin z tej rodziny rozpoczęliśmy kilka lat temu od najbardziej chyba popularnych roślin szeroko stosowanych jako ozdobne rośliny doniczkowe, jakimi są ogrodnicze odmiany z rodzaju *Saintpaulia* i *Streptocarpus*. Początkowo gromadzono odmiany należące do tych dwóch rodzajów. Ich pochodzenie było zupełnie przypadkowe a odmiany te były najczęściej nieoznaczone. W miarę upływu czasu kolekcja rozszerzyła się o odmiany kolejnych gatunków należących do rodzajów *Synningia*, *Columnea* i innych. Dwa lata temu podjęta została decyzja o tworzeniu kolekcji roślin należących do rodziny *Gesneriaceae*. Wpływ na to miała niewątpliwie duża różnorodność gatunków w niej występująca. Większość roślin z tej rodziny posiada ozdobne kwiaty lub liście. Duże znaczenie miały też trudności z uprawą poszczególnych gatunków. Problemy te stanowiły wyzwanie dla kolekcjonerów i nie zostały je-

szcze całkowicie rozwiązane, ale możemy powiedzieć, że wiele gatunków, z którymi początkowo były kłopoty rośnie obecnie zupełnie dobrze. W ciągu niespełna dwóch lat udało się powiększyć i utrzymać kolekcję gatunków.

W kolekcji znajdują się przedstawiciele dwóch podrodzin: *Gesnerioideae* i *Cyrtandroideae*. Przeglądu zgromadzonych taksonów dokonamy według porządku alfabetycznego: *Achimenes* - rodzaj należący do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Gloxinieae* w kolekcji posiadamy 16 oznaczonych taksonów tego rodzaju, w tym 8 odmian ogrodniczych. Oprócz tego w skład kolekcji wchodzi 5 odmian nieoznaczonych. Gatunki z tego rodzaju zasychają na zimę, w ziemi pozostają krótkie kłaczka. Nie przysparzają one kłopotów uprawowych. Wszystkie taksony uprawiane są w doniczkach. Są bardzo wrażliwe na spryskiwanie wodą liści, na skutek czego pojawiają się żółte plamy. Aby prawidłowo rosły i miały ładny wygląd wymagają bardzo żyznego podłoża, intensywnego nawożenia i ciemnego stanowiska.

Kolejnym rodzajem należącym do podrodziny *Cyrtandroideae* i plemienia *Trichosporeae* jest *Aeschynanthus*. Jest on reprezentowany jest przez 17 taksonów, z czego 9 to gatunki. Rośliny z tego rodzaju są bardzo kapryśne i wymagające odnośnie warunków uprawy. Z wieloma gatunkami są dość duże kłopoty. Wymagają częstego odmładzania oraz specyficznego podłoża, są bardzo wrażliwe na nadmiar wilgoci w podłożu. Bardzo często pędy w miejscu zetknięcia się z ziemią są porażone przez grzyby atakujące naczynia. Uprawiane są one w gruncie oraz w doniczkach. Wszystkie gatunki poza *A. cordifolia* kwitły już w kolekcji, owoce natomiast zwiążuje jak dotychczas tylko *A. micranthus*.

Bardzo interesujące są dwa gatunki tego rodzaju zbierane z naturalnych stanowisk w górach Tam Dao w Wietnamie. Przywiezione do Ogrodu Botanicznego PAN wiosną 1993 zostały rozmnożone i wysadzone do gruntu w szklarni. Wbrew oczekiwaniom rosły one wspaniale, wypuszczają nowe przyrosty, są zdrowe i rozpoczęły nawet kwitnienie.

Pierwszy dotąd nieoznaczony gatunek rósł w lesie w warstwie podszycia na pokrytych mchem skałach razem z *Raphidophora decursiva*.

Pędy miały do półtora metra długości. W warunkach kolekcji gatunek ten wytwarza mocne, początkowo sztywne, później pokładające się pędy. Liście są duże (do 12 cm długości), sztywne, ciemnozielone i błyszczące. Kwiaty także duże, pomarańczowoczerwone o wyjątkowo dużym kielichu, skupione po kilka na końcach pędów. Gatunek ten zakwitł po raz pierwszy w czerwcu 1994 roku, początkowo zawiązały owoce, lecz gdy dzień stawał się coraz krótszy kwiaty opadały, a owoce nie zawiązywały się.

Drugi gatunek, który na naturalnym stanowisku rósł na starym, spróchniałym pniu ma bardziej płóty pokrój, liście są mniejsze ostro zakończone. Zakwitł dopiero w październiku 1994 roku. Kwiaty są niewielkie, pomarańczowoczerwone, wyrastające w kątach liści w sposób dość specyficzny. Otóż na krótkiej łodydze występują dwa podkwiatki i z tego miejsca na krótkich szypułkach wyrasta po kilka kwiatów. Gatunek ten wstępnie oznaczono jako *Aeschynanthus acuminatus* (Anonim 1983; ryc. 1).

Alloplectus coccineus należy do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Episcieae*. Gatunek rosnący zarówno w gruncie jak i w doniczkach. Niestety rośnie bardzo słabo. Dotychczas mimo dwuletniej uprawy jeszcze nie kwitł.

Rodzaj *Chirita* należący do podrodziny *Cyrtandroideae* i plemienia *Didymocarpeae* reprezentowany jest obecnie przez 4 gatunki. Dotychczas zakwitły 2 z nich, tj. *Ch. lavendulacea* i *Ch. micromusa*, pozostałe rosną bardzo słabo i prawdopodobnie trzeba je będzie wprowadzić do ko-

Ryc. 1 (Fig.1) *Aeschynanthus acuminatus* Wall. fot.(phot.) W. Potkańska

lekcji od początku. *Chirita lavendulacea* osiągnęła około 1 m wysokości i wytwarza owoce. Drugi gatunek jak dotychczas nie związał owoców.

Do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Episcieae* należy kolejny rodzaj *Codonanthe*. W kolekcji reprezentowany jest przez 3 gatunki i jedną odmianę. Właściwie o dobrym wzroście można mówić tylko w przypadku *C. crassifolia*. Pozostałe taksony rosną wolno, ale bez objawów chorobowych. Wydaje się konieczna zmiana podłoża, w którym rosną. Dotychczas w kolekcji zakwitły *C. crassifolia*, który zawiązuje owoce oraz *C. hybrida* 'Frances Butcheller'.

Do tej samej podrodziny i plemienia należy rodzaj *Columnnea*. Liczba jego taksonów z zgromadzonych w kolekcji wynosi 18. Gatunki i odmiany z tego rodzaju pomimo tego, że wiele z nich powszechnie spotykanych jest w uprawie, są trudne do utrzymania. Wymagają one odpowiedniego zacienionego stanowiska i intensywnego nawożenia. Bardzo istotny jest dobór podłoża. Rośliny nie znoszą intensywnie nasłonecznionych miejsc oraz zraszania liści. Pod wpływem tych czynników na liściach powstają żółte lub biało-żółte plamy. Jeżeli natomiast roślina jest dobrze zacieniana to nawet częste zraszanie nie powoduje wystąpienia niekorzystnych objawów. Gatunki silnie rosnące wymagają intensywnego przycinania, gdyż w przeciwnym wypadku огоławają się z liści i mają nieefektywny wygląd. Wszystkie taksony z wyjątkiem *C. sanguinea* i *C. consanguinea* var. *adpressa* mają pędy bardzo wiotkie i pokrój zwisły, dlatego też uprawiane są w pojemnikach. Dwa wymienione gatunki mają pędy wyprostowane, lekko tylko zwisające i wzrost bardzo intensywny, pędy dorastają nawet do 80 cm długości, liście osiągają długość 20 cm i szerokość 5-6 cm. Ze względu na charakter wzrostu zostały one wysadzone do gruntu. W uprawie żadnych kłopotów nie przysparza *C. microphylla* i jej odmiany stosunkowo dobrze rosną: *C. gloriosa*, *C. hirta* i jej odmiany *C. lemoinea*, *C. schiedeana*, *C. 'Apollo'*. Bardzo duże kłopoty sprawia natomiast uprawa *C. linearis*, która rośnie słabo i nie kwitnie. Początkowo dużo problemów mieliśmy z uprawą *C. tuluae* var. *flava*, ale obecnie wydaje się, że zostały one

pokonane, gdyż rośliny zaczęły ładnie rosnąć, kwitnąć i owocują.

Z zebranych gatunków dotychczas nie zakwitły *C. linearis*, *C. arguta* i *C. consanguinea* var. *adpressa*. Owoce (jagody) zawiązały takie gatunki jak: *C. kevensis*, *C. lemoinea*, *C. schiedeana*, *C. sanguinea* i *C. tuluae* var. *flava*. Należy podkreślić też dużą wrażliwość tego rodzaju na niskie temperatury. Nawet jednokrotny spadek temperatury poniżej 10° C powoduje zrzucanie liści, a nawet zamieranie najmłodszych pędów.

Kolejny rodzaj *Drymonia* należy do tej samej rodziny i plemienia. W kolekcji reprezentowany jest jeden gatunek *P. digitholiflora*. Posadzony w gruncie początkowo rósł w kolekcji bardzo dobrze, niestety jesienią zrzucił wiele liści oraz zaczęły mu zamierać niektóre pędy. Być może w ten sposób gatunek ten przygotowuje się do okresu spoczynku, ale biorąc pod uwagę fakt, że nie posiada on żadnej bulwy, jego zachowanie jest raczej nietypowe. Gatunek ten rozwinął w 1994 roku jeden kwiat, ale owoc nie zawiązał się.

Rodzaj *Episcia* należy do tej samej grupy systematycznej co powyżej opisane gatunki. W kolekcji posiadamy 4 taksony tego rodzaju. Rosną one bardzo dobrze, stając się nawet tak jak w przypadku *E. dianthiflora* i *E. punctata* bardzo ekspansywne. Wszystkie posiadane taksony corocznie dość obficie kwitną, ale nie zawiązują owoców.

Do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Gloxyniae* należy rodzaj *Gloxinia*. W kolekcji reprezentowany jest przez jeden gatunek *G. perennis*. Gatunek ten rośnie w kolekcji od kilku lat. Początkowo jedyny posiadany przez nas egzemplarz rósł bardzo ładnie i obficie kwitł, w późniejszym etapie zaczął wyraźnie marnieć i przez około 2 lata rósł bardzo słabo. W 1994 roku zaczął ponownie dobrze rosnąć i zakwitł ale nie zawiązał owoców. Przez cały okres rósł w gruncie.

Do plemienia *Gesnerieae* i tej samej co powyższe gatunki podrodziny należy rodzaj *Gesneria*. Reprezentowany jest przez 2 gatunki *G. cuneifolia*, rośnie w kolekcji od 4 lat, jest niską drobną rośliną corocznie kwitnącą, czasami zawiązującą owoce. Kwitnie praktycznie przez cały rok, rośnie bardzo dobrze. Jest wrażliwy za-

równy na przesuszenie, jak i na nadmierną ilość wilgoci w glebie. Drugi gatunek *G. ventricosa* został sprowadzony w formie nasion w 1993 roku, rośnie bardzo ładnie, zakwitł w październiku 1994 roku. Nasion jeszcze nie zawiązało.

Kolejnym rodzajem reprezentowanym przez 3 gatunki to *Hypocyrtia* należąca do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Episcieae*. Dwa z nich *H. glabra* i *H. radicans* różniące się tylko zabarwieniem brzegu rurki kwiatowej, rosną w kolekcji bardzo dobrze od kilku lat. Kwitną co roku obficie, wymagają co 2-3 lata przemnożenia. Trzeci gatunek, którego nasiona otrzymaliśmy w 1993 roku rośnie dość dobrze, zakwitł jesienią 1994 roku. Żaden z gatunków nie zawiązuje nasion. Bardzo podobnym do hypocyrti rodzajem jest *Nematanthus*, który w kolekcji reprezentowany jest przez 2 oznaczone oraz 1 nieoznaczony takson. Gatunek *N. longipes* rośnie w kolekcji bardzo źle i nie kwitnie. Pozostałe 2 taksony rosną bardzo dobrze ale, podobnie jak hypocyrti, wymagają większej ilości światła. Kwitną lecz nie zawiązują owoców.

Rodzaj *Kohleria* należący do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Gloxinieae* reprezentowany jest przez 1 gatunek. Wsadzony do gruntu kwitnie doskonale przez cały sezon. Dodatkową jego zaletą są ozdobne liście. Natomiast rodzaj *Lysionotus* reprezentowany przez 2 gatunki pozyskany został z naturalnych stanowisk w górach Tam Dao w Wietnamie wiosną 1993 r. Jeden z gatunków, który już zakwitł i zawiązało owoce udało się oznaczyć jako *Lysionotus hainanensis*. Oba gatunki rosną dobrze zarówno w pojemnikach, jak i w gruncie. Rodzaj ten należy do podrodziny *Cyrtandroideae* i plemienia *Trichosporeae*. Natomiast do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Episcieae* należy rodzaj *Nautiocalyx* reprezentowany przez 2 gatunki. Pierwszy z nich *N. lynchii*, znajdujący się w kolekcji od kilku lat rośnie niezbyt dobrze. Drugi natomiast pozyskany z 3 różnych źródeł jako *N. melitifolia*, *Episcia melitifolia* i *Gesneria melitifolia* rośnie bardzo dobrze, wręcz nawet ekspansywnie. Kwitnie ale jak dotychczas nie owocuje.

Do tej samej podrodziny, ale plemienia *Gloxinieae* należy reprezentowana przez 7 taksonów *Reichsteineria*. Wszystkie one posiadają bulwy i na zimę zapadają w około 2 miesięczny okres

spoczynku, gubiąc wszystkie liście i pędy. Bardzo dobrze rosną i corocznie kwitną oraz zawiązują owoce *R. cardinalis* i jej odmiany. Latem 1994 roku zakwitła po raz pierwszy *R. macrorrhiza*. Owoców jeszcze nie zawiązała. Pozostałe gatunki rosną dość dobrze, ale nie kwitną.

Reprezentantem plemienia *Gesnerieae* i podrodziny *Gesnerioideae* jest *Rhytidophyllum tomentosum*. Gatunek ten osiąga największe rozmiary spośród gatunków zgromadzonych w kolekcji. Jego wysokość dochodzi do 1 m, podobna też jest średnica kępy. Posadzony do gruntu rośnie bardzo dobrze. Corocznie bardzo obficie kwitnie, ale owoce zawiązuje bardzo rzadko.

Najcenniejszą kolekcją rodzajową w ramach tej rodziny jest rodzaj *Saintpaulia*. Należy on do podrodziny *Cyrtandroideae* i plemienia *Didymocarpeae*. Spośród 25 dotąd opisanych gatunków i ich odmian w kolekcji udało się dotychczas zgromadzić 14 (Zaleski 1983; Baatnik 1993). Oprócz tych gatunków zgromadzono blisko 30 odmian, w tym także formy miniaturowe. Jednak, ponieważ są one nieoznaczone, nie będą w tym miejscu opisywane. Wszystkie zgromadzone w kolekcji gatunki wysadzone zostały do gruntu i już zakwitły, ale owoce zawiązuje tylko *S. schumensis* (ryc. 2). Do najlepiej rosnących gatunków zaliczyć możemy *S. ionantha*, *S. pendula*, *S. grandifolia*, *S. tongvensis*. Pewne kłopoty z uprawą sprawia tylko *S. brivipilosa*. Wątpliwości budzi też jeden gatunek, otrzymany z Ogrodu Botanicznego w Moskwie *S. apotei*.

Ryc. 2. (Fig. 2.) *Saintpaulia schumensis* B.L. Burtt. (rys. draw) H. Galera

Ryc. 3 (Fig. 3) *Streptocarpus gardenii* Hook.
fot. (phot.) W. Potkańska

W żadnej dostępnej literaturze taki gatunek nie występuje i wymaga on ponownego oznaczenia. Przy uprawie gatunków tego rodzaju największą rolę odgrywa światło i podlewanie. Światło musi być bardzo ograniczone, a podlewać należy w ten sposób, aby nie była zalewana szyjka korzeniowa. Jeżeli oświetlenie roślin jest odpowiednio małe to nie szkodzi im nawet zraszanie liści. W warunkach kolekcji rośliny te podobnie jak i większość gatunków zgromadzonych w kolekcji podlewana jest metodą kropelkową.

Kolejnym bardzo licznie reprezentowanym rodzajem jest *Streptocarpus* z tej samej grupy systematycznej co *Saintpaulia*. Kolekcja tego rodzaju liczy 16 oznaczonych taksonów oraz kilkanaście nieoznaczonych odmian. Wśród form oznaczonych znajdują się gatunki charakteryzujące się trzema typami wzrostu. Gatunki wytwarzające rozety liściowe to np: *S. rexi*, *S. gardenii* (ryc. 3), *S. cyanus*, *S. insygnis* oraz wszystkie odmiany ogrodnicze. Gatunki należące do tej grupy są bardzo wrażliwe na zalewanie rozety liściowej. Druga grupa to rośliny wytwarzające wyraźne, ulistnione pędy dochodzące jak w przypadku *S. kirkii* do 1 m długości. Inne gatunki należące do tej grupy to: *S. caulescens* var. *paulescens*, *S. saxorum*. Rosną one bardzo dobrze i wymagają większego natężenia światła. Ostatnia grupa to gatunki u których funkcję liści przejął jeden zmodyfikowany liścień. Liście właściwe występują lub nie tylko na łodygach kwiatowych. Zaliczamy do niej: *S. vendlandii*, *S. gruandis*, *S. haygartii*, *S. polyanthus* ssp. *com-*

ptonii, *S. prolinus*. Gatunki te są najczęściej monokarpiczne. Wszystkie zgromadzone rośliny z tej grupy rosną dobrze i nie sprawiają większych kłopotów. Wyjątek stanowi *S. polyanthus* spp. *comptonii*, który rośnie słabo i nie kwitnie. Dotychczas nie kwitł jeszcze *S. prolinus*, ale ten gatunek został otrzymany w formie nasion wiosną 1994. Pozostałe gatunki intensywnie kwitną i owocują. Wszystkie uprawiane są w gruncie.

Następnym rodzajem jest *Siningia*, reprezentowany w kolekcji przez 8 taksonów. Wszystkie one na zimę zapadają w stan spoczynku. W kolekcji rosną bardzo dobrze, większość z nich kwitnie i zawiązuje nasiona, które jak w przypadku *S. speciosa* kiełkują w sąsiedztwie roślin matczynych. Dotychczas jeszcze nie kwitły *S. canescens* i *S. macropoda*. Rodzaj ten podobnie jak i opisany poniżej należy do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Gloxinieae*. *Semania latifolia* to niska, ale dekoracyjna roślina, bardzo dobrze rosnąca w kolekcji. Rozrasta się za pomocą rozłogów, kwitnie przez cały rok bardzo obficie na pomarańczowoczerwony kolor, ale nie zawiązuje owoców. Rozłogi wytwarza także *Roehmania alata*. Gatunek ten rośnie bardzo dobrze, ale z uwagi na sposób rozrastania się, staje się ekspansywny. Niestety pomimo istnienia w kolekcji od 4 lat, jeszcze nie zakwitł.

Kolejnym rodzajem należącym do podrodziny *Gesnerioideae* i plemienia *Episcieae* jest *Chrysothemis*. Rodzaj ten w kolekcji reprezentuje tylko jeden gatunek *Ch. pulchella*. Zimą podobnie jak np. rodzaj *Siningia* wchodzi on w okres spoczynku i gubi liście. Rośnie w kolekcji dość dobrze. Kwitnie przez całe lato bardzo obficie, ale nasion nie zawiązuje.

Ostatnim oznaczonym rodzajem jest *Trichanta* z jednym gatunkiem *T. purpleovittata*. Roślina ta posiada bardzo dekoracyjne liście i kwiaty. Niestety w kolekcji rośnie słabo i w ciągu 4 lat zakwitła tylko jeden raz. Systematycznie należy ona do tej samej grupy co poprzedni rodzaj.

Opisane powyżej rodzaje nie zamykają listy posiadanych taksonów, gdyż oprócz wspomnianych już odmian *Saintpaulia*, *Streptocarpus*, *Achimenes* i innych, które są nie oznaczone, istnieje kilka gatunków należących do rodzajów: *Kohleria*, *Alloplectus*, *Columnnea*, *Aeschynant-*

hus, *Siningia*. Nie są oznaczone nawet na poziomie rodzaju, dwa taksony, co do których sądząc z wyglądu można przypuszczać, że należą do tej rodziny. Rośliny te zebrano także w górach Wietnamu i dopóki nie zakwitną, prawdopodobnie nie zostaną oznaczone. Przypuszczam tylko, że należą do rodzaju *Petroscomea*. Kolekcja będzie rozwijana dalej, ale najważniejszym celem jest zebranie wszystkich opisanych gatunków z rodzaju *Saintpaulia*. Będą też badane zagadnienia związane z optymalizacją metod uprawy poszczególnych taksonów tak, aby nie sprawiały one większych kłopotów z ich uprawą.

SUMMARY

The collection of the greenhouse plants in the Botanical Garden was specially interested in family Gesneriaceae. A few years ago we started to collect this plants. At present we had 130 signature taxons which belong to 24 sorts and many unsignature varieties from following sorts: *Saintpaulia*, *Streptocarpus*, *Aeschynanthus* and *Columnea*.

Strongly represented sorts were: *Columnea* (19 taxons), *Aeschynanthus* (18), *Streptocarpus* and *Achimenes* in 16 taxons.

Particularly the sort of *Saintpaulia* was very interesting, because we managed to collect 14 species from whole group of 25 description species and varieties.

The cultivation of species from this family was very difficult, because we always tried to find new methods of cultivation.

In spite of all many taxons grew very well and we had some problems with single taxons only.

Our main duty is to collect all species and varieties from sort of *Saintpaulia*.

LITERATURA

Anonim, 1983. Iconographia Cormophytorum Sinicorum T. IV: 116-118

Baatnik S.T., 1993. The genus *Saintpaulia* (Gesneriaceae) 100 years: History, taxonomy, ecology, distribution and conservation. Frag. Flor. Geobot. Supl. 2. Pars 1: 97-112.

Wiehler H., 1973. A Synopsis of the Neotropical gesneriaceae Selybiana. The Journal of the Marie Selby Botanical Gardens

Zalesskij D.M., 1983. Senpolii. Izd. Leningradskovo Univ. Leningrad